

GMINA ŁOMŻA

**Strategia Rozwiązywania Problemów
Społecznych Gminy Łomża
na lata 2018-2025**

2017

Zawartość

I . WPROWADZENIE	5
II. INFORMACJE O GMINIE.....	7
II.1 POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I KOMUNIKACYJNE	7
http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lomza	7
II.2 POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY	8
II.3 RYNEK PRACY	10
III. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ	12
III.1 OŚWIATA	12
III.2 SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ.....	12
III.3 BIBLIOTEKA PUBLICZNA GMINY ŁOMŻA.....	15
III.4 GMINNY OŚRODEK KULTURY	16
III.5 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	16
IV IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	18
IV .1 ANALIZA SWOT.....	19
IV.1.1 ANALIZA SWOT - OBSZAR POMOCY SPOŁECZNEJ	19
IV.1.2 ANALIZA SWOT- OBSZAR OŚWIATY.....	21
IV.1.3 ANALIZA SWOT OBSZAR KULTURY	22
IV.2 ANALIZA PROBLEMÓW	24
IV.2.1 OBSZAR OŚWIATY I PROBLEMÓW DZIECI I MŁODZIEŻY	24
IV.2.2 OBSZAR KULTURY	24
IV .2.3 OBSZAR ZAGROŻENIA WYKLUCZENIEM	25
IV.2.4 OBSZAR AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ.....	25
V. KIERUNKI INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	26
V.1 WIZJA ROZWOJU SPOŁECZNEGO	26
V.2 CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁANIA	27
VI. PROCES PARTYCYPACJI.....	38
VII ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII.....	42

Słownik pojęć

- AA** – Anonimowi Alkoholicy. Dobrowolne, samopomocowe grupy osób uzależnionych od alkoholu, tworzone w celu utrzymania trzeźwości własnej i wspomagania innych alkoholików w jej osiągnięciu.
- ES** – Ekonomia Społeczna. Określana również jako gospodarka społeczna, a także przedsiębiorczość społeczna. Definicją sformułowaną przez pracowników europejskiej sieci badawczej EMES (European Research Network). **Za przedsiębiorstwo społeczne uznaje się działalność o celach głównie społecznych, której zyski w założeniu są reinwestowane w te cele lub we wspólnotę, a nie w celu maksymalizacji zysku lub zwiększenia dochodu udziałowców czy też właścicieli.**
- EFS** – Europejski Fundusz Społeczny. Jest jednym z pięciu głównych funduszy, poprzez które Unia Europejska wspiera rozwój społeczno-gospodarczy wszystkich krajów członkowskich. Jego zasoby finansowe inwestuje się w ludzi. Szczególnie tych, którzy mają trudności ze znalezieniem pracy.
- GBP** – Gminna Biblioteka Publiczna.
- GKRPA** – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- OPS** – Ośrodek Pomocy Społecznej.
- JST** – Jednostka Samorządu Terytorialnego.
- LGD** – Lokalna Grupa Działania. Rodzaj partnerstwa terytorialnego tworzonego zwykle na obszarach wiejskich, zrzeszającego przedstawicieli lokalnych organizacji (z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego) oraz mieszkańców danego obszaru wyznaczonego granicą gmin członkowskich.
- NGO** – skrót z j. angielskiego od *nongovernmental organisation*. Są to organizacje pozarządowe, czyli wszystkie podmioty, które nie są jednostkami albo organami administracji publicznej oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku. W Polsce pojęcie to definiuje ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z 2003 roku, która

wprowadza rozszerzoną definicję organizacji pozarządowych, jako podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego.

- OPS** – Ośrodek Pomocy Społecznej.
- OSP** – Ochotnicza Straż Pożarna.
- OWES** – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej.
- PCPR** – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
- PUP** – Powiatowy Urząd Pracy.
- ROPS** – Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej.
- RP** – Rzeczpospolita Polska.
- SWOT** – skrót z j. angielskiego od słów: *Strengths* – mocne strony, *Weaknesses* – słabe strony, *Opportunities* – szanse oraz *Threats* – zagrożenia. Jest to analiza czynników, informacji i ich podział na cztery kategorie.
- ŚDS** – Środowiskowy Dom Samopomocy.
- UE** – Unia Europejska.
- UG** – Urząd Gminy.
- WTZ** – Warsztat Terapii Zajęciowej.
- WUP** – Wojewódzki Urząd Pracy.

I . WPROWADZENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej gminy, podobnie jak powiaty, mają obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych (art. 16b). Strategia ta powinna zawierać przede wszystkim 1) diagnozę sytuacji społecznej, 2) prognozę zmian, a także 3) powinna określać cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposoby realizacji strategii oraz jej ramy finansowe, jak również wskaźniki realizacji działań (art. 16b, ust. 2).

Niniejsza Strategia rozwiązywania problemów społecznych zakłada realizację działań zgodnie z podstawowymi zasadami społecznymi: personalizmu, dobra wspólnego, pomocniczości i solidarności. Wszelkie przedsięwzięcia podejmowane w ramach tejże strategii będą prowadzone w oparciu o oddolną aktywność obywatelską mieszkańców i partnerskie współdziałanie aktywnych podmiotów działających w gminie.

Pierwszym etapem procesu planowania strategicznego było powołanie przez Wójta Gminy zespołu roboczego, który otrzymał zadanie przygotowania projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łomża. Zespół pracował w składzie:

Lp.	Imię i nazwisko	Instytucja
1.	BEATA ROGIŃSKA	SP. JARNUTY
2.	EWA SZYMAŃSKA	PG NR 9 W ŁOMŻY
3.	GRAŻYNA KOMOROWSKA	SP PUCHAŁY
4.	ELŻBIETA MIERZEJEWSKA	SP KONARZYCE
5.	ZALEWSKA DOROTA	SOŁTYS - KOTY
6.	EWELINA KRASSOWSKA	OPS GMINY ŁOMŻA
7.	ANNA GÓRTATOWSKA	OPS GMINY ŁOMŻA
8.	URSZULA PARZYCH	OPS GMINY ŁOMŻA
9.	MAŁGORZATA KOZICKA	OPS GMINY ŁOMŻA
10.	HANNA WICHROWSKA	SP PNIEWO
11.	ZBIGNIEW KOŃSKI	SP KUPISKI
12.	ANNA WĄDOŁOWSKA	SP PODGÓRZE
13.	JERZY SĘK	GOK PNIEWO

14.	EWA BACZEWSKA	SOŁTYS - GAĆ
15.	JÓZEF KOWALEWSKI	OPS JEDNACZEWO
16.	WIESŁAWA MASŁOWSKA	PG NR 9 W ŁOMŻY
17.	PIOTR KŁYS	WÓJT - UG ŁOMŻA
18.	EMILIA NIKSA	OPS GMINY ŁOMŻA
19.	EMILIA WIKTORZAK	OPS GMINY ŁOMŻA
20.	AGNIESZKA KRASSOWSKA	OPS GMINY ŁOMŻA
21.	WIESŁAWA KŁOSIŃSKA	BP GMINY ŁOMŻA
22.	MARIA KOZŁOWSKA	OPS GMINY ŁOMŻA
23.	ZBIGNIEW ZACHARCZYK	SP CZAPLICE
24.	MARIA MROZEK	UG ŁOMŻA
25.	EWELINA SIKORSKA	OPS GMINY ŁOMŻA
26.	JOANNA JURKOWSKA	OPS GMINY ŁOMŻA
27.	KRYSTYNA PIEŃKOWSKA	OPS GMINY ŁOMŻA
28.	MARTA RYDEL	OPS GMINY ŁOMŻA
29.	ELŻBIETA MODZELEWSKA	SP WYGODA
30.	SYLWESTER BEDNARCZYK	RADNY GM. ŁOMŻA

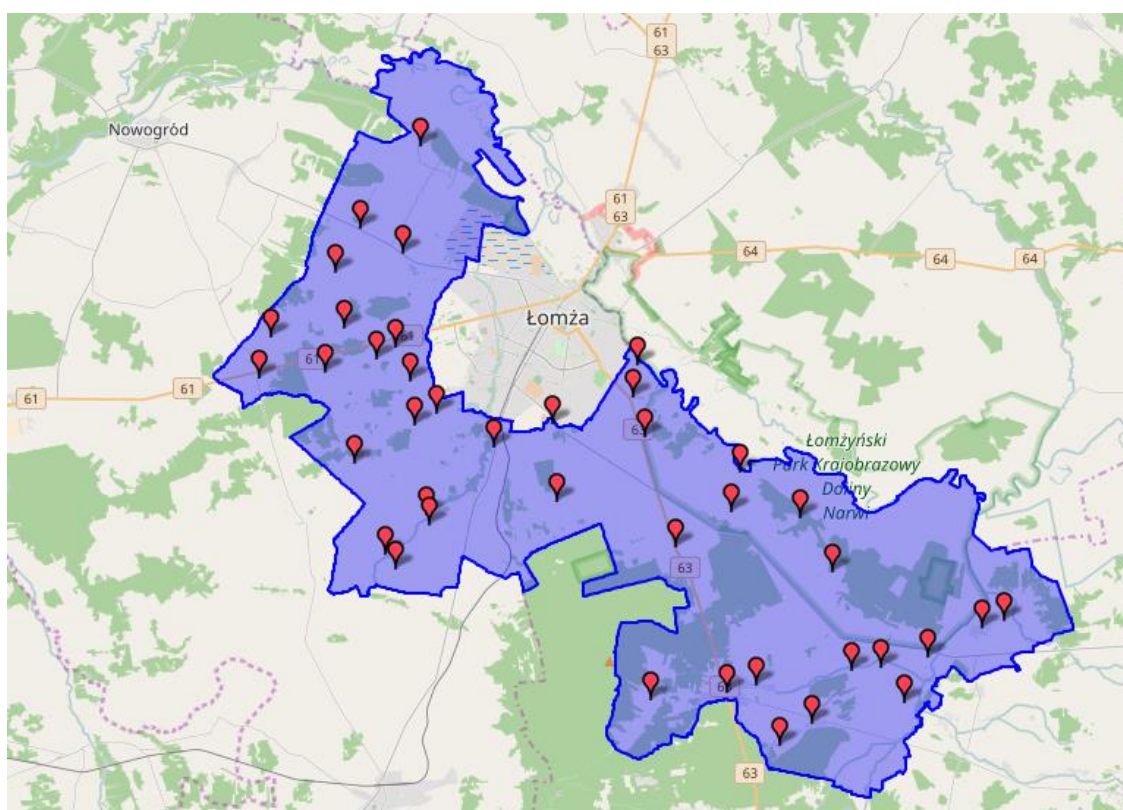
Do zadań zespołu roboczego do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łomża należało w szczególności:

- Zbieranie oraz analiza danych niezbędnych do charakterystyki życia społecznego w gminie,
- Opracowanie wzoru ankiety skierowanej do uczniów , dotyczącej potrzeb i problemów społecznych,
- Zebranie i analiza ankiet,

- Ustalenie miejsca i terminu warsztatów oraz dotarcie z zaproszeniem na warsztaty do instytucji, organizacji, reprezentantów różnych środowisk społecznych,
- Przygotowanie oraz zapewnienie niezakłóconego przebiegu warsztatów,
- Gromadzenie i opracowywanie materiałów z warsztatów,
- Przygotowanie projektu Strategii.

II. INFORMACJE O GMINIE

II.1 POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I KOMUNIKACYJNE

http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lomza

Gmina wiejska Łomża z siedzibą w Łomży położona jest w powiecie łomżyńskim, w zachodniej części województwa podlaskiego. Zajmuje powierzchnię 207 km² i tworzy ją 40 sołectw atrakcyjnie położonych w Dolinie Narwi i częściowo na terenie łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi. Ponad 70% powierzchni gminy to użytki rolne, a ponad 15% to użytki leśne.

Gmina zlokalizowana jest w obszarze tzw. Zielonych Płuc Polski. Jednostkami sąsiadującymi względem Gminy Łomża są: Łomża – miasto na prawach powiatu, oraz Gminy: Piątnica, Nowogród, Śniadowo, Miastkowo, Wizna, Rutki, Zambrów, Mały Płock.

Tabela 1: Sołectwa i liczba ludności w Gminie Łomża, 2013 r.

Sołectwo	Liczba ludności	Sołectwo	Liczba ludności
Andrzejki	72	Modzele - Skudosze	242
Bacze Suche	96	Modzele - Wypychy	129
Boguszyce	187	Nowe Kupiski	552
Bożenica	61	Nowe Wyrzyki	112
Chojny Młode	148	Pniewo	603
Czaplice	218	Podgórze	623
Dłużniewo	76	Puchały	98
Gać	190	Rybno	35
Giełczyn	488	Siemień Nadrzeczny	344
Grzymały Szczepankowskie	158	Siemień - Rowy	89
Janowo	215	Sierzputy Młode	94
Jarnuty	158	Stara Łomża nad Rzeką	355
Jednaczewo	535	Stara Łomża przy Szosie	407
Kisiołki	64	Stare Chojny	183
Konarzyce	1020	Stare Kupiski	1327
Koty	103	Stare Modzele	283
Lutostań	143	Stare Sierzputy	96
Łochtynowo	139	Wygoda	641
Mikołajki	138	Zawady	194
Milewo	169	Zosin	85
Gmina Łomża	10 790		

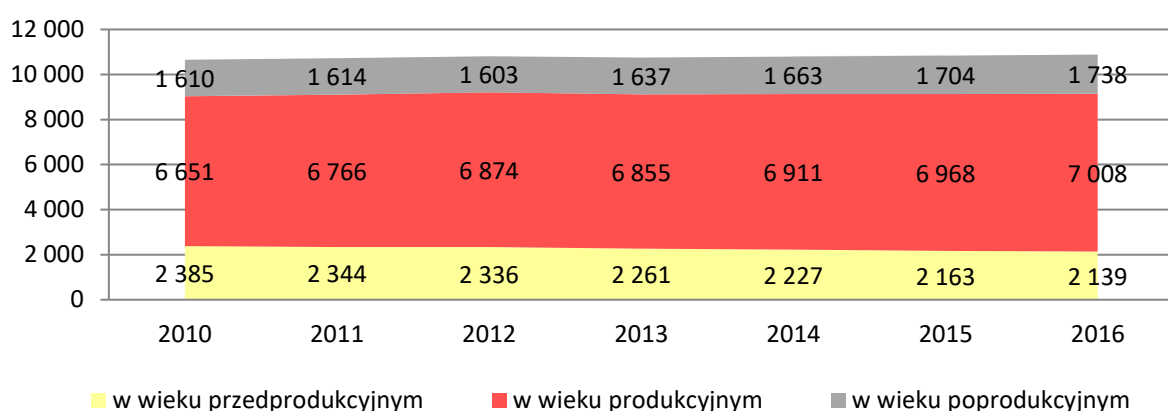
Źródło: dane Urzędu Gminy Łomża

II.2POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY

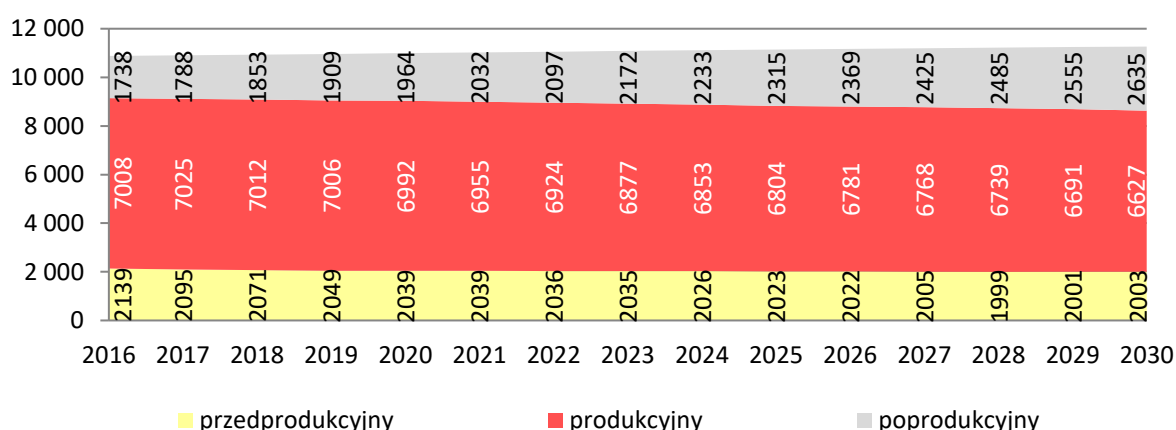
Gmina Łomża ma 10 885 mieszkańców, z czego 49,3% stanowią kobiety, a 50,7% mężczyźni. W latach 2002-2016 liczba mieszkańców wzrosła o 15,5%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,6 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Łomża zawarli w 2015 roku 51 małżeństw, co odpowiada 4,7 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to mniej od wartości dla województwa podlaskiego oraz nieznacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,1 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 29,8% mieszkańców gminy Łomża jest stanu wolnego, 56,8% żyje w małżeństwie, 2,2% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,2% to wdowy/wdowcy. Gmina Łomża ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -5. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -0,5 na 1000 mieszkańców gminy Łomża. W 2015 roku urodziło się 100 dzieci, w tym 44,0% dziewczynek i 56,0% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 460 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,90 i jest

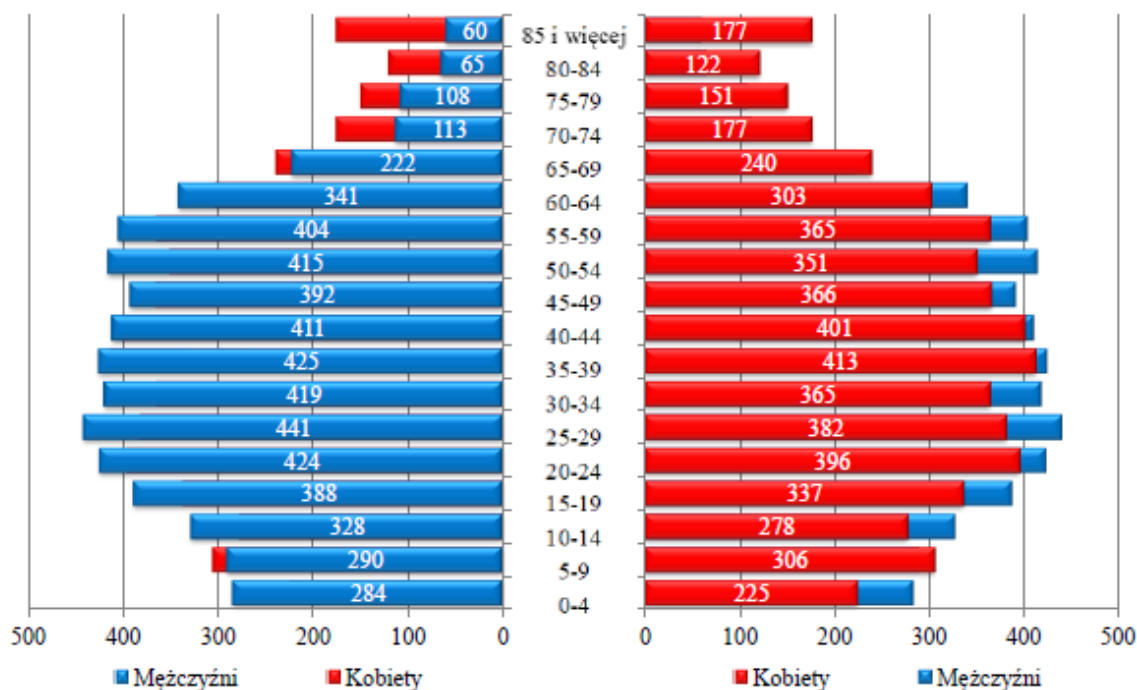
porównywalny do średniej dla województwa oraz nieznacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2013 roku 41,2% zgonów w gminie Łomża spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 22,5% zgonów w gminie Łomża były nowotwory, a 8,4% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Łomża przypada 9.71 zgonów. Jest to mniej od wartości średniej dla województwa podlaskiego oraz nieznacznie mniej od wartości średniej dla kraju. W 2015 roku zarejestrowano 151 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 126 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Łomża 25. W tym samym roku 0 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 0.64,3% mieszkańców gminy Łomża jest w wieku produkcyjnym, 20,0% w wieku przedprodukcyjnym, a 15,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 1: Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym

Wykres 2: Prognoza ludności gminy Łomża 2017-2030

Wykres 3: Piramida wieku mieszkańców Gminy Łomża w 2016 roku

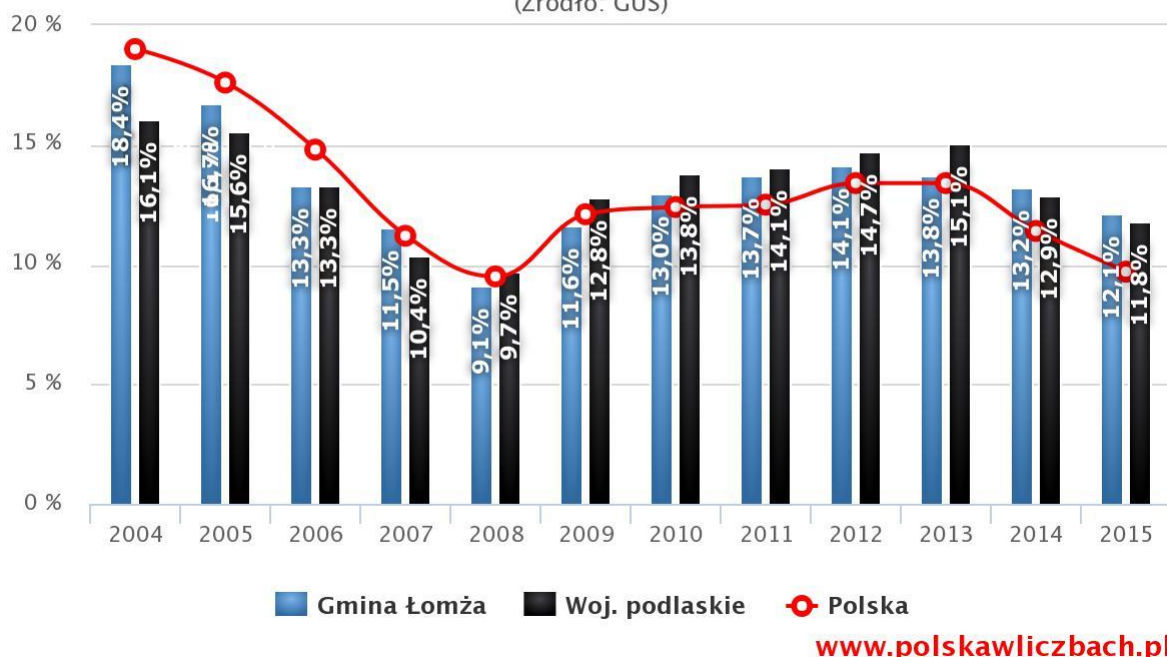
II.3 RYNEK PRACY

W gminie Łomża na 1000 mieszkańców pracuje 113 osób. 44,8% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 55,2% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Łomża wynosiło w 2015 roku 12,1% (13,3% wśród kobiet i 11,2% wśród mężczyzn). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Łomża wynosi 3 708,32 PLN, co odpowiada 89,30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Łomża 534 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 290 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -244. 72,2% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Łomża pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 12,6% w przemyśle i budownictwie, a 13,0% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 13,0% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Read more: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lomza#ixzz4aAFn3T1s

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Łomża w latach 2004 – 2015

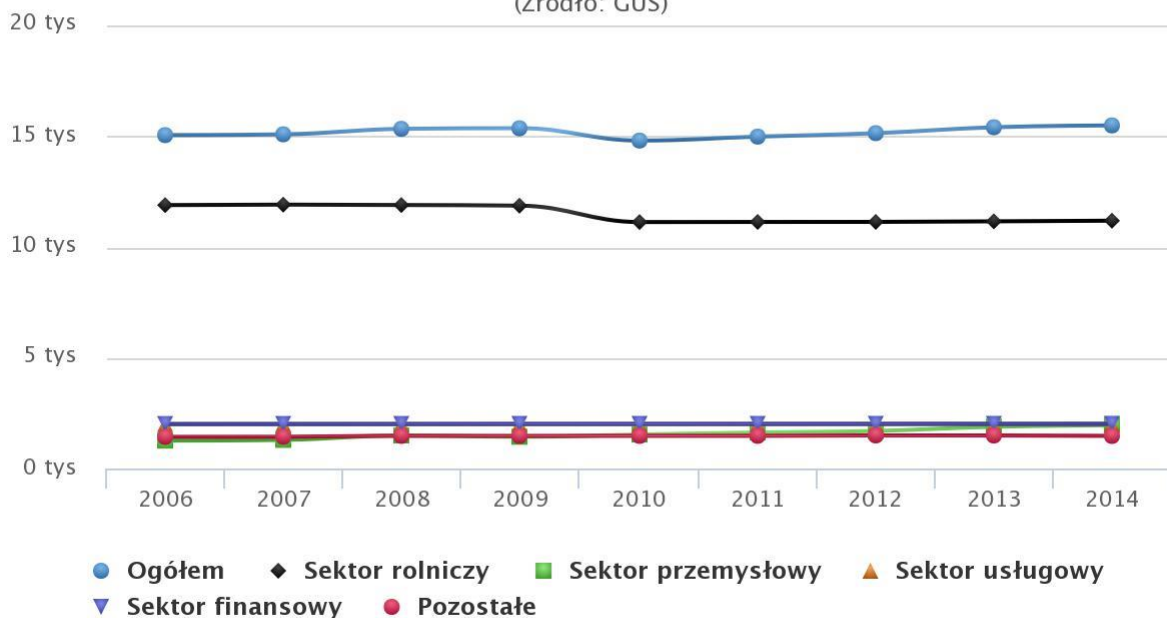
(Źródło: GUS)

Wykres 4: Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Łomża w latach 2004 – 2015

Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w gminie Łomża w latach 2006 – 2014

(Źródło: GUS)

Wykres 5: Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w gminie Łomża w latach 2006 - 2014

III. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ

III.1 OŚWIATA

Tabela 2:: Sołectwa i liczba ludności w Gminie Łomża, 2013 r.

Placówka	Uczniowie miejscowi	Uczniowie spoza miejsca siedziby szkoły	Uczniowie ogółem
Szkoły podstawowe			
Szkoła Podstawowa im. Rodziny Jabłońskich w Pniewie	27	8	35
Szkoła Podstawowa w Podgórzu	49	4	53
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kupiskach	51	105	156
Szkoła Podstawowa im. ppor. dh. Jadwigi Dziekońskiej ps. "Jadzia" w Konarzycach	61	19	80
Szkoła Podstawowa w Puchałach	4	29	33
Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wygodzie	33	63	96
Szkoła Podstawowa im. Papieża Jana Pawła II w Jarnutach	7	80	87
Szkoła Podstawowa w Czaplicach	21	15	36
Szkoła Podstawowa w Lutostani	9	7	16
Szkoły gimnazjalne			
Publiczne Gimnazjum im. Rodziny Lutosławskich Nr 9 w Łomży	3	294	297

III.2 SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża jest jednostką organizacyjną Gminy Łomża. Został utworzony uchwałą Gminnej Rady Narodowej w Łomży Nr 47/XI z dnia 20 kwietnia 1990r. Zajmuje się świadczeniem pomocy społecznej osobom i rodzinom, które nie są w stanie przezwyciężyć trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znalazły. Realizuje zadania związane z pomocą społeczną, świadczeniami wychowawczymi tzw. 500+, świadczeniami rodzinnymi, funduszem alimentacyjnym, dodatkami mieszkaniowymi i dodatkiem energetycznym oraz Kartą Dużej Rodziny (krajową i samorządową), Od 5 m-ca marca 2015 roku realizuje zadania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Ponadto ośrodek zajmuje się realizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007-2017 oraz programów: Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020, program osłonowy w zakresie dożywiania 2014-2020, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2021.

W 2016 roku z pomocy społecznej korzystało **241 rodzin**, które liczyły łącznie **732 osób**.
Do najczęstszych przyczyn udzielania pomocy przez ośrodek należą:

- ubóstwo – z tego tytułu pomoc udzielana była 171 rodzinom,
- bezrobocie – pomoc dla 97 rodzin,
- niepełnosprawność oraz długotrwała choroba – pomoc dla 103 rodzin,
- potrzeba ochrony macierzyństwa – pomoc dla 40 rodzin.

Tabela 3: Kwoty przeznaczone na realizację zadań ośrodka w latach 2014 – 2016

Rok	Budżet
2014	4 686 567,81
2015	4 710 719,69
2016	11 738 658,39

Tabela 4: Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2014 – 2016

Rok	Liczba osób korzystających z pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2014	469	267	892
2015	435	253	820
2016	396	241	732

Tabela 5: Ilość osób ubiegających się o pomoc społeczną w zależności od przyczyn udzielania takiej pomocy na poziomie gminy Łomża w latach 2014 – 2016

Przyczyny udzielenia pomocy	Rok 2014		Rok 2015		Rok 2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	203	711	192	647	171	554
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	1	1	1	1	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	45	220	40	202	40	203
Bezrobocie	135	425	117	381	97	299
Niepelnosprawność	104	282	102	267	103	246
Długotrwała choroba	122	322	115	302	118	284
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	192	714	172	650	149	550
Przemoc w rodzinie	3	11	3	10	5	15
Alkoholizm	12	37	9	23	9	19
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	1	1	2	2

III.3 BIBLIOTEKA PUBLICZNA GMINY ŁOMŻA

Bibliotekę Publiczną Gminy Łomża tworzą:

Biblioteka Publiczna w Podgórzu będąca jednocześnie siedzibą Biblioteki Gminnej

- Filia Biblioteczna w Konarzycach
- Filia Biblioteczna w Kupiskach
- Filia Biblioteczna w Pniewie
- Filia Biblioteczna w Wygodzie

W okresie dotychczasowego swego istnienia adres siedziby biblioteki zmieniał się czterokrotnie. Na początku była to biblioteka w Konarzycach, później w Pniewie, następnie w Kupiskach a od 9 grudnia 2003 roku jest nią Podgórze. Wspomniane biblioteki powstawały w latach 1956-1959 z wyjątkiem Pniewa. Tu biblioteka powstała dopiero w 1979 roku. W pierwszych latach swojego funkcjonowania nazywały się Gromadzkimi Bibliotekami Publicznymi. W chwili powstania gminy zmieniła się nazwa na Gminną Bibliotekę Publiczną.

Biblioteka oferuje czytelnikom bogaty i stale uaktualniany księgozbiór. Posiada nowości wydawnicze, literaturę piękną dla dzieci, młodzieży i dorosłych, zarówno polską jak i zagraniczną, księgozbiór literatury popularnonaukowej z różnych dziedzin wiedzy, lektury szkolne, zbiory regionalne, dokumenty życia społecznego, wiele pozycji dydaktycznych dla gimnazjalistów i maturzystów oraz literaturę dla studentów a także wiele bieżących czasopism. Książki można wypożyczać do domu i korzystać z nich na miejscu w czytelni.

Na koniec 2009 r. księgozbiór Biblioteki Publicznej Gminy Łomża liczył 93874 woluminy. Jego struktura wygląda następująco:

- literatura piękna dla dorosłych – 34732
- literatura piękna dla dzieci – 32747
- literatura popularnonaukowa – 26395

Stan zbiorów specjalnych – 1461

- w tym audiowizualne – 364
- w tym dokumenty elektroniczne – 1097

Tabela tzw. wskaźniki biblioteczne obrazujące poziom czytelnictwa wśród mieszkańców Gminy wiejskiej Łomża i Miasta Łomża.

Tabela 6: Poziom czytelnictwa w Gminie Łomża – 2013 r.

Jednostka terytorialna	Ludność na 1 placówkę biblioteczną [os.]	Księgozbiór bibliotek na 1 000 ludności [wol.]	Czytelnicy bibliotek na 1 000 ludności [os.]	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika [wol.]
Gmina Łomża	2 151	9 708,0	154	25,0

Źródło: dane GUS

III.4 GMINNY OŚRODEK KULTURY

Przy Gminnym Ośrodku Kultury działa zespół śpiewaczy pn. „Łomżyniacy” zrzeszający około 12 osób. Zespół koncertuje często w różnych środowiskach, prezentuje gminę na targach w Białymstoku i w Warszawie. Działa tutaj również „Wioska internetowa” oferująca mieszkańcom gminy pięć stanowisk komputerowych.

We wsiach: Jednaczewo, Mikołajki, Boguszyce, Czaplice, Chojny Młode, Siemień Nadrzeczny, Puchały, Nowe Kupiski, Stare Modzele, Giełczyn działają świetlice wiejskie. Ochotnicze Straże Pożarne posiadają remizy w Konarzycach (z biblioteką), Starych Kupiskach, Starych Modzelach, Gaci, Pniewie (z biblioteką), Siemieniu Nadrzecznym, Podgórzu i Jednaczewie. W remizach OSP odbywają się dwa razy w tygodniu zajęcia profilaktyczno – świetlicowe dla młodzieży szkolnej.

Znaną imprezą kulturalną związaną z Gminą Łomża jest Ogólnopolski Festiwal Muzyczny Drozdowo - Łomża z udziałem gwiazd polskiej opery i operetki, w dworku Lutosańskich w Drozdowie. Festiwal cieszy się największą popularnością wśród publiczności imprez kulturalnych organizowanych na terenie powiatu, o czym świadczą chociażby coroczne, począwszy od 1994 roku, jego edycje. Festiwal organizowany jest dzięki inicjatywie Jacka Szymańskiego – pochodzącego z Ziemi Łomżyńskiej, solisty Opery Bałtyckiej w Gdyni. Podczas cyklicznego Festiwalu prezentowane są m.in.: opera, operetka, musical, kameralistyka, edukacja, muzyka religijna. Koncerty odbywają się nie tylko w Drozdowie, ale także w Łomży, Śniadowie, Piątnicy, Nowogrodzie, Jedwabnem. Festiwal corocznie odwiedza do 10 000 osób.

Poziom zainteresowania czytelnictwem wśród ludności wiejskiej i miejskiej jest podobny. Wskazuje na to liczba czytelników przypadająca na 1 000 ludności i wskaźnik wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika. Natomiast bardzo korzystnie przedstawia się księgozbiór bibliotek w Gminie Łomża.

III.5 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Wśród organizacji pozarządowych na terenie Gminy Łomża wymienić należy:

- **Stowarzyszenie „Nasze Miejsce”,**
- Ochotnicze Straże Pożarne (Jednaczewo, Stare Kupiski, Konarzyce, Pniewo, Gać, Podgórze, Stare Modzele, Siemień Nadrzeczny).

Funkcjonowanie organizacji pozarządowych jest o tyle istotne, że uzupełniają one swoimi działaniami ofertę instytucji publicznych, przyczyniając się do wzbogacenia propozycji kulturalnej czy edukacyjnej

regionu, realizują przedsięwzięcia społeczne i liczne inicjatywy, które w efekcie przekładają się na atrakcyjność turystyczną oraz osiedleńczą obszaru.

Gmina Łomża jest również w obszarze działania LGD Stowarzyszenie „Sąsiedzi” z siedzibą w Łomży. Cele jakie wyznacza sobie LGD to: aktywizacja społeczno – gospodarcza obszaru LGD oraz wzrost atrakcyjności obszaru LGD jako miejsca zamieszkania, pracy i wypoczynku. Jej przedsięwzięcia koncentrują się wokół agroturystyki i turystyki wiejskiej, ochrony dziedzictwa kulturowego, wsparcia nowych technologii, rozwoju przedsiębiorczości, poprawy infrastruktury wiejskiej i promocji produktu lokalnego.

Ochotnicze Straże Pożarne w Gminie Łomża

OSP działają na podstawie ustawy o ochronie p. pożarowej, samorządowej i stowarzyszeń.

Na terenie Gminy Łomża działa 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych . 4 jednostki są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego tj. Konarzyce, Podgórze, Gać i Pniewo, pozostałe jednostki są typu S : Stare Kupiski, Jednaczewo, Siemień Nadrzeczny i Stare Modzele. Ogółem zrzeszonych jest 232 strażaków, w tym: członków w wieku 18-65 – 185, kobiet – 9, wspierających – 34, honorowych – 4. W akcjach może brać udział 116 członków, którzy posiadają przeszkolenie, aktualne badania lekarskie i ubezpieczenie imienne.

Na wyposażeniu OSP jest:

- 10 samochodów ratowniczych, w tym 2 lekkie, 4 ciężkie i 4 średnie;
- 12 pił do drewna;
- 5 pił do betonu i stali;
- 2 szt. Holmatro średnie;
- 1 szt. LUCAS;
- 1 szt. Holmatro ciężkie;
- 6 szt. pomp szlamowych;
- 7 szt. pomp Niagara;
- 6 agregatów;
- 1 p. p. powodziowa o dużej wydajności;
- 1 szt. łódź motorowa;
- 1 szt. łódź bez motoru;
- 16 szt. aparaty oddechowe.

Każda jednostka posiada na każdy samochód 6-osobowe wyposażenie osobiste strażaka i inny drobny sprzęt niezbędny do wykonania zadań podczas zdarzeń, tj. pasy, szelki, poduszki, torby PSP-R₁, nosze, bosaki. Wszystkie jednostki OSP Gminy Łomża posiadają minimalny standard wyposażenia wymagany dla jednostek typu KSRR i S. Na bieżąco strażacy z poszczególnych jednostek są wysyłani na szkolenia ratownika i inne. Co kwartał jest wypłacany ekwiwalent w wysokości 19 zł za 1 godzinę pracy przy zadaniu. We wszystkich jednostkach są zatrudnieni na umowy - zlecenie konserwatorzy-kierowcy, w razie ich czasowej nieobecności są

uruchamiani dublerzy, posiadający uprawnienia na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi. Lokalizacja jednostek jest dobrze rozmieszczona co umożliwia szybkie i sprawne działania w różnego rodzaju zdarzeniach.

IV IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

IV .1 ANALIZA SWOT

IV.1.1 ANALIZA SWOT - OBSZAR POMOCY SPOŁECZNEJ

MOCNE	SŁABE
<ul style="list-style-type: none"> - chęć uzyskania pomocy, niekoniecznie finansowej, - praca socjalna na rzecz osób niepełnosprawnych, bezdomnych, - organizacja konkurs plastyczny „Moje wakacje z 500+” - dobrze wykształcona kadra, - doświadczenie - kapitał ludzki, - empatia, - otwartość, zrozumienie. - chęć niesienia pomocy, <p>Z punktu widzenia społeczności:</p> <ul style="list-style-type: none"> * mają świadomość że istnieje opieka i możliwość zgłoszenia się, * Internet, * tablica informacyjna, * wymiana informacji pomiędzy przedstawicielami społeczności w środowisku, * miejsce spotkań- biblioteka, dom kultury, - znajomość środowiska i problematyki, - zespół interdyscyplinarny	<ul style="list-style-type: none"> - niskie wykształcenie beneficjentów (mieszkańców gminy), - dużo rodzin w wieku produkcyjnym korzystających z pomocy opieki społecznej, - powielanie wzorców zachowań rodziców, - uzależnienie się od pomocy społecznej, - różne uzależnienia, - roszczeniowość klientów, - niedostateczna ilość pracowników socjalnych, - brak instytucji np. DPS, ŚDS, AA, CIS , Klubu Seniora (organizacje pozarządowe, stowarzyszenia), - niewystarczająca ilość organizacji pozarządowych (tylko OSP) - słabo rozwinięta komunikacja zbiorowa, - zbyt mała ilość dużych zakładów pracy na średnim poziomie- przedsiębiorczość, - brak podmiotów ekonomii społecznej, niewystarczający poziom przedsiębiorczości,

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - gmina się rozrasta, wzrost ludności, - powstaje struktura gospodarcza, - wzrost urodzeń, - ukształtowanie terenu (atrakcyjność terenu), - powstają nowe przedsiębiorstwa, firmy - korzystanie z projektów unijnych, - karta dużej rodziny- KDR - współpraca z innymi organizacjami działającymi na terenach innych gmin (ŚDS, Kownaty, DPS, TPD, Caritas, PKPS, PCK, itp.) - dobre ukształtowanie gminy w sąsiedztwie z miastem (szybciej, bliżej, skuteczniej), - powstawanie nowych miejsc i organizacji sektora ekonomii społecznej: * Senior Vigor,, CIS , Klub Seniora * Spółdzielnie Socjalne, * programy osłonowe - zainteresowanie niepełnosprawnością, 	<ul style="list-style-type: none"> - napływ nowych klientów pomocy społecznej z innych gmin, - tańsze wynajęcie mieszkania, - migracja osób młodych, wykształconych, - niskie zarobki, - znaczna ilość punktów sprzedaży alkoholu, - słabo rozwinięta struktura medyczna i rehabilitacyjna, - mała ilość aptek, - teren Gminy Łomża jest rozległy (duże odległości między miejscowościami)

IV.1.2 ANALIZA SWOT- OBSZAR OŚWIATY

MOCNE	SŁABE
<ul style="list-style-type: none"> - w każdej większej miejscowości szkoła (mała liczba uczniów w klasach, - pomoc psychologiczno – pedagogiczna, - zajęcia terapeutyczne, - współpraca z poradniami, opieką społeczną, OSP, GOK, biblioteką i parafią, - spotkania integracyjne dla społeczności (rodzice, dziadkowie, mieszkańcy, przedsiębiorcy), - oferta zajęć pozalekcyjnych, - programy profilaktyczne – realizacja, - wolontariat, - akcje społeczne (nakrętki, słodki adwent, schroniska dla psów, - napływ nowych ludzi- oferta edukacyjna, - wykwalifikowana kadra, - rozwijanie zainteresowań w Łomży, - współpraca z organizacjami: ZHP Łomżyński Park Kajobrazowy, współpraca z parafią – wspólne festyny Caritas - organizacja wyjazdów: wycieczki szkolne, teatr, kino, filharmonia, muzea, lodowisko, Rybno, - przystępowanie do projektów i programów krajowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca liczba pedagogów i psychologów, - małe dofinansowanie oświaty, - wady postawy, - wady wymowy, - niewystarczająca infrastruktura sportowa, - niewystarczająca możliwość rozwijania zainteresowań w gminie, - brak doradców zawodowych, - uczenie przedsiębiorczości,

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - środki unijne, - fundusz sołecki, - mądre wykorzystanie Internetu, - 500+ - karta dużej rodziny, - środki budżetowe, - biblioteka, środowiskowe świetlice, - wyjazdy na basen, organizowane przez gminy, - wypoczynek kolonijny - programy edukacyjne- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska - ścieżka rowerowa- promowanie zdrowego stylu życia, siłownie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Internet (cyberprzemoc), - mała liczba organizacji zrzeszających dzieci, - alkoholizm rodziców, - bezrobocie rodziców, - izolowanie społeczne, - brak czasu dla dzieci, - migracje rodziców w celach zarobkowych, - niewydolność wychowawcza, - zbyt mało pasji i zainteresowań, - postawy roszczeniowe.

IV.1.3 ANALIZA SWOT OBSZAR KULTURY

MOCNE	SŁABE
<ul style="list-style-type: none"> - OSP – 8 jednostek, jednostka młodzieżowa w tym żeńska, - agroturystyka , - GOK, - świetlice wiejskie z zapleczem kuchennym, - biblioteki obecnie 5 placówek, - wieści gminne- powiadomienie sms, - boiska, siłownie na powietrzu, place zabaw, sala zabaw, - zespoły folklorystyczne, kapela kurpiowska, - festyny rodzinne, 	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczne dofinansowanie niedoposażenia, - trudności w integracji ze względu na położenie, - małe dofinansowanie kultury, - brak animatorów, - mało zajęć świetlicowych, - świetlice powinny być inkubatorami kultury, a jest słabe wyposażenie świetlic, - organizacja świetlic przy bibliotekach, - słaba znajomość regionu,

<ul style="list-style-type: none"> - KGW, - stowarzyszenia seniorów „Nasze miejsce”, - ścieżki rowerowe, - orkiestra dęta, - świadomość historyczno-lokalna, - wielkie czerwcowe czytanie w Gminie Łomża, - imprezy związane z historią, - lokalne archiwum cyfrowe, - istniejące grupy kościelne w tym kółka różańcowe, 	<ul style="list-style-type: none"> - słaba znajomość programu dla świetlic, - mało KGW, - mało stowarzyszeń seniorów, brak liderów - mało ścieżek zdrowia, - roszczeniowe społeczeństwo, - niewykorzystany potencjał twórców ludowych, należy dać wsparcie, - przepływ informacji,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - przybywanie ludności, w związku z tym rozwój integracji, - źródła przychodów: <ul style="list-style-type: none"> * fundusz sołecki, * fundusze unijne, * zewnętrzne źródła finansowania - integracje mieszkańców po południu, - promocja Gminy, - rozwój ścieżek rowerowych, - pakiet powitalny dla nowych mieszkańców, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak integracji mieszkańców ze względu na położenie, - ruch uliczny, - położenie niektórych szkół przy drogach o dużym natężeniu ruchu, - słaba organizacja wolnego czasu na terenie gminy, - komputery, - słaba atrakcyjność spotkań, - ewentualne przejęcie terenów gminnych przez miasto

IV.2 ANALIZA PROBLEMÓW

IV.2.1 OBSZAR OŚWIATY I PROBLEMÓW DZIECI I MŁODZIEŻY

Problemy:

1. Niewłaściwy sposób spędzania czasu.
2. Niewystarczająca motywacja oraz kompetencja rodziców do współpracy ze szkołą.
3. 83 % dzieci i młodzieży dojeżdża do szkoły.
4. Niewystarczające wspomaganie dzieci poza szkołą.
5. Niewystarczające kompetencje rodziców do wspomagania procesu edukacyjnego dzieci i młodzieży.
6. Nierówne szanse w dostępie do wysokiej jakości usług edukacyjnych.
7. Niewystarczający poziom znajomości języka obcego wśród dzieci i młodzieży.
8. Brak korektywy w szkole.
9. Niewystarczająca infrastruktura sportowa przy szkole.
10. Brak organizacji działających na rzecz dzieci i młodzieży a także wraz z dziećmi i młodzieżą.
11. Niewłaściwe nawyki związane z użytkowaniem Internetu, komputera, telefonu przez dzieci i młodzież, cyberprzemoc.
12. Niewystarczające kompetencje rodziców do kontroli aktywności dzieci i młodzieży w Internecie.
13. Duża ilość czasu spędzana przez dzieci i młodzież przed komputerem.
14. Angażowanie dzieci do pomocy w gospodarstwie domowym przez co poświęcają mniej czasu na naukę i rozwijanie własnych zainteresowań.
15. Niewystarczająco zagospodarowany czas wolny młodzieży.
16. Występująca próchnica wśród większości dzieci.
17. Mała ilość form spędzania czasu wolnego.
18. Zbyt mało miejsc do aktywności na świeżym powietrzu.

IV.2.2 OBSZAR KULTURY

Problemy:

1. Zbyt mało aktywni ludzie w imprezach kulturowych.
2. Mała ilość imprez kulturalnych.
3. Niewystarczający poziom uczestnictwa mieszkańców w kulturze.
4. Spadający poziom czytelnictwa.
5. Spadek ilości osób czytających książki. Wypożyczających w Gminnej Bibliotece Publicznej.
6. Brak zasobów cyfrowych w bibliotece.
7. Niewystarczająca znajomość potraw regionalnych, produktów lokalnych.
8. Niewystarczająca znajomość kultury lokalnej.

IV .2.3 OBSZAR ZAGROŻENIA WYKLUCZENIEM

Problemy:

1. Niezaradność rodzin.
2. Dziedziczenie biedy przez dzieci po rodzicach.
3. Opieka nad osobami starszymi.
4. Zbyt mała ilość form opieki nad osobami starszymi.
5. Bieda – ubóstwo.
6. Problemy alkoholowe.
7. Przemoc w rodzinie.
8. Duża liczba rodzin za granicą.
9. Długotrwałe bezrobocie rejestrowane i ukryte.
10. Problemy osób niepełnosprawnych.
11. Niechęć rodzin do udziału osób niepełnosprawnych i ich rodzin w działaniach aktywizujących (np. WTZ).

IV.2.4 OBSZAR AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ

Problemy:

1. Niewystarczająca ilość liderów społecznych.
2. Zbyt mała aktywność rad sołeckich.
3. Zbyt mała aktywność społeczna.
4. Mała aktywność mieszkańców na terenie sołectwa.
5. Opór przeciwko działaniom liderów a także wprowadzaniu innowacji.
6. Krytyka społeczności w stosunku do osób podejmujących działania na rzecz społeczności.
7. Brak chęci mieszkańców do organizacji lub pomocy przy organizacji imprez kulturalnych.
8. Mała liczba organizacji społecznych.
9. Mała ilość działalności gospodarczych, firm.
10. Małe wykorzystanie świetlic.
11. Zbyt mało miejsc do ćwiczeń na otwartym powietrzu.
12. Niewykorzystany potencjał turystyki rowerowej.
13. Zbyt mało imprez i rajdów.

IV.2.5 Obszar seniorzy i niepełnosprawni

Problemy:

1. Zbyt mało aktywne spędzanie czasu wolnego przez seniorów i niepełnosprawnych.
2. Brak form organizacji czasu wolnego dla osób starszych i niepełnosprawnych.
3. Niewystarczający poziom komunikacji z docieraniem informacji do seniorów.
4. Brak rehabilitantów, miejsc rehabilitacji na terenie gminy.
5. Zbyt mała oferta dla osób starszych i niepełnosprawnych.
6. Utrudniony dostęp seniorów i niepełnosprawnych do środków transportu.
7. Zbyt mało liderów.
8. Zagrożenie wykluczeniem cyfrowym przez osoby starsze i niepełnosprawne.
9. Niewystarczające dostosowanie stron WWW i obiektów gminnych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

V. KIERUNKI INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

V.1 WIZJA ROZWOJU SPOŁECZNEGO

Wizja Gminy Łomża

Gmina Łomża – przyjazna dla mieszkańców, o unikatowych walorach środowiska naturalnego, harmonijnie komponujących się z rozwojem społeczno-gospodarczym, uwarunkowanym ekologicznie, gdzie wzrasta standard życia dzięki inwestycjom infrastrukturalnym zintegrowanym przestrzennie i funkcjonalnie oraz przedsięwzięciom podejmowanym w oparciu o kapitał społeczny

V.2 CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁANIA

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny efektywności	Wskaźnik	Realizatorzy	Źródła finansowania
WYSOKA JAKOŚĆ OŚWIATY W GMINIE ŁOMŻA	1. Kreowanie postaw przedsiębiorczych i obywatelskich wśród dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> Organizowanie imprez integracyjnych przez młodzież, pikniki Organizacja akcji charytatywnych i wolontariatu (Centrum wolontariatu) Organizacja Spółdzielni Uczniowskiej w szkołach 	<p>Ilość imprez integracyjnych</p> <p>funkcjonujące Centrum Wolontariatu</p> <p>Ilość spółdzielni</p>	<p>7 imprez rocznie</p> <p>1 centrum</p> <p>3 spółdzielnie w szkołach</p>	Szkoły, NGO, Centrum Wolontariatu	JST, programy i środki zewnętrzne, krajowe i UE
	2. Zapobieganie skutkom niewydolności wychowawczej rodziców	<ul style="list-style-type: none"> Współpraca z różnymi instytucjami (OPS, Policją, Zespół Służby Kuratorskiej Kościoł, PCPR, Piecza Zastępcza, szpital itp.) Organizowanie spotkań integracyjnych dzieci, rodziców (rodzin) 	<p>Ilość instytucji współpracujących</p> <p>Ilość dzieci</p> <p>Ilość spotkań</p>	<p>8 instytucji</p> <p>Ilość dzieci - 30</p> <p>Ilość spotkań - 2 rocznie</p>	OPS, policja, kościoł, Sąd, Zespół Służby Kuratorskiej, Szkoła, NGO	JST, programy i środki zewnętrzne, krajowe i UE

		<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie stałej diagnozy środowiska i monitorowanie funkcjonowania dzieci w rodzinach zagrożonych • Współpraca z organizacjami pozarządowymi i charytatywnymi (TPD, Caritas itp.) 	<p>Ilość rodzin objętych wsparciem</p> <p>Nawiązanie współpracy z NGO</p>	<p>13 rodzin</p> <p>7 NGO</p>		
	3.Umożliwienie rozwijania zainteresowań na terenie gminie,	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie różnorodności zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych • Prowadzenie świetlic środowiskowych • Organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi (artyści, sportowcy, poeci, pisarze itp.) • Zaangażowanie mieszkańców do współpracy w ramach 	<p>Utworzenie klubów piłki nożnej</p> <p>Utworzenie klubu piłki siatkowej</p> <p>Utworzenie klubu szachowego</p> <p>Ilość prowadzonych Świetlic</p> <p>Ilość spotkań</p> <p>Rada rodziców –ilość</p>	<p>2 kluby</p> <p>2 kluby</p> <p>1 klub</p> <p>5 świetlic</p> <p>4 rocznie</p> <p>6 szkół</p>	<p>Szkoły, GOK, Centrum</p> <p>Wolontariatu, TPD, JST, NGO</p>	<p>JST, programy i środki zewnętrzne, krajowe i UE</p>

		<p>wolontariatu (rodzice) szkoły</p> <ul style="list-style-type: none"> Wzmocnienie lokalnej tożsamości i integracji społecznej poprzez wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego. 	<p>informator o gminie (turystyczno - historyczny)</p> <p>rajdy rowerowe</p>	<p>Wydanie - 1 edycji</p> <p>1 szt.</p>		
	4.Rozwijanie aktywności fizycznej wśród młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> Zaangażowanie opiekunów odpowiednio przygotowanych do prowadzenia zajęć sportowych pozalekcyjnych i pozaszkolnych doposażenie świetlic środowiskowych w odpowiedni sprzęt 	<p>Ilość opiekunów</p> <p>ilość świetlic doposażonych</p>	<p>5 opiekunów</p> <p>5 świetlic</p>	JST, kluby sportowe, UKS, szkoły, NGO	JST, programy i środki zewnętrzne, krajowe i UE
	5.Przeciwdziałanie uzależnieniom dzieci i młodzieży w tym cyberprzemocy	<ul style="list-style-type: none"> Organizowanie spotkań rodziców w ramach przeciwdziałania uzależnienia od Internetu i cyberprzemocy 	<p>Ilość spotkań dla rodziców</p> <p>Ilość spotkań z udziałem Policji,</p>	<p>7 rocznie</p> <p>7 rocznie</p>	Szkoły, policja, kuratorzy, GKRPA, NGO	JST, programy i środki zewnętrzne

		<ul style="list-style-type: none"> Współfinansowanie imprez profilaktycznych sportowo – integracyjnych 	Ilość imprez dofinansowanych w ramach Programu	5 imprez rocznie		krajowe i UE
	6. Dobra diagnoza i opieka logopedyczna, pedagogiczna, psychologiczna i doradców zawodowych	<ul style="list-style-type: none"> ułatwienie dostępu do specjalistów (doradców zawodowych) 	Ilość dzieci objętych wsparciem	80% dzieci kończących szkołę objętych wsparciem	Szkoły, Poradnia Pedagogiczno-psychologiczna	JST, programy i środki zewnętrzne
	7. Motywowanie do zmiany postaw dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> objęcie opieką środowiskową dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem organizowanie kolonii 	<p>Ilość dzieci i młodzieży objętych Świetlicą w Kupiskach</p> <p>Ilość dzieci biorących udział</p>	<p>20 dzieci – rocznie</p> <p>20 dzieci – rocznie</p>	OPS, szkoły, NGO	<p>JST, programy i środki zewnętrzne</p> <p>, krajowe i UE</p>

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny efektywności	Realizatorzy	Źródła finansowania
Skuteczna aktywizacja społeczna i zawodowa na	1. Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej	<ul style="list-style-type: none"> Nawiązanie współpracy z OWES i współpraca z animatorem OWES 	Nawiązana współpraca – porozumienie z OWES	OWES, OPS, JST, NGO	JST, programy i środki zewnętrzne, krajowe i UE

terenie gminy Łomża		<ul style="list-style-type: none"> Powstanie Partnerskiego CIS, z gminą Piątnica i fundacją Inspirowanie do tworzenia Spółdzielni Socjalnych Opracowanie diagnozy potrzeb i możliwości powstawania podmiotów ES na terenie Gminy Uczestniczenie w wizytach studyjnych i szkoleniach mieszkańców i urzędników, zapoznanie z dobrymi praktykami 	<p>Ilość osób skierowanych do udziału w CIS (17)</p> <p>Organizacja spotkań partnerskich (2)</p> <p>Opracowana diagnoza (1)</p> <p>Ilość osób uczestniczących w wizytach i szkoleniach (5 osób rocznie)</p>		
	2. Objęcie opieką osób wymagających wsparcia, zwiększenie dostępności do grup wsparcia	<ul style="list-style-type: none"> Utworzenie Klubu Seniora i jego prowadzenie 	Utworzenie Klubu Seniora (1)	JST, OPS, grupy wsparcia, NGO	JST, programy i środki zewnętrzne, krajowe i UE
	3. Ograniczenie spożywania alkoholu na terenie gminy	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja programów profilaktycznych 	Ilość programów profilaktycznych na terenie szkół (6 programów)	JST, OPS NGO , GKRPA, WOPITU, Szkoły, PCPR	JST, programy i środki zewnętrzne, krajowe i UE

	4. Skuteczne wsparcie rodzin w procesie włączenia społecznego (inklusion)	<ul style="list-style-type: none"> Przeciwdziałanie w uzależnianiu się od pomocy społecznej, Realizacja kontraktów socjalnych Praca socjalna 	Ilość rodzin objętych wsparciem (25) Ilość kontraktów (25)	OPS, OWES	JST, programy i środki zewnętrzne, krajowe i UE
	5. Skuteczna aktywizacja zawodowa klientów Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> Szkolenia aktywizujące, kursy, staże podnoszące kwalifikacje, przekwalifikowania, docieranie z informacją (PUP)PCPR , wolontariat 	ilość osób objętych wsparciem -25 osób	OPS, PUP, PCPR, OHP	JST, programy i środki zewnętrzne, krajowe i UE
	6. Skuteczne informowanie	<ul style="list-style-type: none"> dostosowanie strony bip (UG i jednostek do Standardu WCAG 2) 	ilość dostosowanych stron – 3	OPS , JST	JST, programy i środki zewnętrzne, krajowe i UE
	7. Realizacja programów i zadań zleconych	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja wieloletniego Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa Realizacja programu zleconego Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020 Realizacja Programu Profilaktyki I rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Łomża na 2017 i na lata następne Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w 	440 osób 180 osób Ilość osób objętych programem – 600 osób + ilość niebieskich kart 30	JST , OPS , GKRPA, NGO	JST, programy i środki zewnętrzne, krajowe i UE

		<p>Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2021</p> <ul style="list-style-type: none"> Realizacja Programu wspierania Rodziny w Gminie Łomża na lata 2017 -2019 	Ilość rodzin (16)		
--	--	---	-------------------	--	--

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny efektywności	Realizatorzy	Źródła finansowania
Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i kultury na	1. Wykorzystanie potencjału twórców ludowych	<ul style="list-style-type: none"> Uaktywnienie grupy twórców ludowych 	Ilość osób zaangażowanych – ilość osób - 8 osób	JST, NGO GOK	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE
	2. wykorzystanie potencjału istniejących bibliotek,	<ul style="list-style-type: none"> wyposażenie bibliotek w sprzęt 	3 punkty	Biblioteka, JST	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE

teren gminy Łomża	3. Podniesienie aktywności liderów i społeczności lokalnych	<ul style="list-style-type: none"> Wspieranie stowarzyszeń wspieranie liderów, sołtysów Organizacja corocznego spotkania z Wójtem, liderów NGO, nagradzanie liderów Organizacja wizyt studyjnych, wyjazdów 	Wspieranie NGO - ilość wspieranych NGO (4) ilość spotkań – 1 rocznie ilość osób uczestniczących 10 rocznie	OWOP, NGO, animatorzy OWES, OPS, ROPS	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE
	4. Zagospodarowanie czasu wolnego na terenie gminy dla różnych grup wiekowych	<ul style="list-style-type: none"> budowa placów zabaw, siłownie zewnętrznych 	Ilość wybudowanych placów zabaw, ilość siłowni zewnętrznych 2	JST, kluby sportowe, UKS, NGO	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE
	5. Integracja mieszkańców gminy	organizowanie spotkań mieszkańcom z miejscowości oddalonych od siebie np. festyny, turnieje miejscowości, imprezy sportowo - turystyczne	Ilość imprez, ilość spotkań 6	GOK, JST, kościół, GKRPA, NGO	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny efektywności	Realizatorzy	Źródła finansowania
Skuteczne wspieranie Osób z Niepełnosprawnością na terenie Gminy	1) Stworzenie odpowiednich warunków do życia, ochrona socjalna i integracja ON	Świadczenie usług wspierających życie codzienne osób z niepełnosprawnością	Ilość wspartych osób niepełnosprawnych – 40 osób	JST, OPS, PCPR, PFRON, NGO	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE
		Organizowanie spotkań integracyjnych w tym ON na terenie Gminy	Ilość spotkań - 2 rocznie	JST, NGO, OPS, GOK	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE
	2) Dostępność przestrzeni publicznych i informacji dla ON	Wykonanie analizy dostępności obiektów przestrzeni publicznych, budynków i informacji pod kątem dostępności dla Osób niepełnosprawnych	Wykonany analizy budynków i przestrzeni na terenie gminy	JST	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE
		Dostosowanie administrowanych przez instytucję lub jednostki organizacyjne stron internetowych ze standardem WCAG 2.0**	Ilość dostosowanych stron (3)	JST i jednostki organizacyjne	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE
		Publikowanie przez JST informacji dostępnych są w wersjach dla osób niepełnosprawnych (np. BIP, ulotki informacyjne, ogłoszenia, raporty, publikacje, strony www)?	Ilość dostosowanych stron (3)	JST i jednostki organizacyjne	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE
		Szkolenie pracowników JST i jednostek organizacyjnych gminy w tematyce niepełnosprawności	Ilość przeszkolonych pracowników (4 pracowników)	JST i jednostki organizacyjne	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE
		Zwiększenia dostępności przestrzeni publicznych na terenie Gminy dla Osób z Niepełnosprawnością	Ilość przystosowanych obiektów w	JST	JST, programy i środki

			przestrzeni publicznej pod kątem dostępności dla Osób niepełnosprawnych (1)		zewnątrzne krajowe i UE
	5.Tworzenie warunków do edukacji uczniom niepełnosprawnym	W procesie podnoszenia kompetencji nauczycieli uwzględnienie potrzeby wynikające z edukacji włączającej	Ilość nauczycieli przeszkolonych - 5	Szkoły, JST, NGO	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE
		Uwzględnienie potrzeb uczniów z niepełnosprawnością w systemie doradztwa zawodowego	Ilość uczniów ON zdiagnozowanych (14)	JST, PPP, szkoły	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE
		Zapewnienie specjalistycznego transportu uczniom niepełnosprawnym	Ilość uczniów ON objętych usługami (1)	JST, szkoły, PFRON	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE
	6.Podnoszenie świadomości społecznej i zwalczanie stereotypów	Propagowanie pozytywnego postrzegania i zwiększanie świadomości społecznej dotyczącej osób niepełnosprawnych	Ilość kampanii przeprowadzonych w szkołach (7)	JST, NGO, OPS, szkoły	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE
		Zapewnienie możliwości uczestnictwa w imprezach kulturalnych i sportowych osobom z niepełnosprawnością	Ilość imprez – 2 imprezy	JST, NGO, Szkoły	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny efektywności	Realizatorzy	Źródła finansowania
Aktywni Seniorzy w Gminie Łomża	1) Integracja Seniorów	Organizowanie spotkań integracyjnych (np. wycieczki, ogniska, spotkania)	Ilość spotkań -1	NGO, JST, OPS	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE
	2) Organizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób starszych poza miejscem ich zamieszkania	Utworzenie, wyposażenie oraz zapewnienie funkcjonowania Klubu Seniora ,	Utworzony 1 Klub Seniora – dla 15 osób	JST, OPS, NGO	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE
	3) Zapewnienie uczestnictwa w kulturze seniorom z Gminy Łomża	Wspieranie działań organizujących życie kulturalne seniorów	Ilość imprez dla seniorów- 1 Impreza rocznie	JST, NGO	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE
	4) Stworzenie odpowiednich warunków do życia seniorom, ochrona socjalna	Świadczenie usług wspierających życie codzienne seniorów	Ilość wspieranych seniorów (15)	JST, OPS , PFRON	JST, programy i środki zewnętrzne krajowe i UE

VI. PROCES PARTYCYPACJI

Proces uspołeczniania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łomża na lata 2018 – 2025 odbywał się w oparciu o konsultacje z mieszkańcami Gminy Łomża. W dniu 04.04.2017 r. odbyło się pierwsze spotkanie Zespołu do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie powołanego przez Wójta Gminy. W skład Zespołu wchodziły przedstawiciele jednostek z terenu gminy. Zespół pracował w składzie:

Lp.	Imię i nazwisko	Instytucja
1.	BEATA ROGIŃSKA	SP. JARNUTY
2.	EWA SZYMAŃSKA	PG NR 9 W ŁOMŻY
3.	GRAŻYNA KOMOROWSKA	SP PUCHAŁY
4.	ELŻBIETA MIERZEJEWSKA	SP KONARZYCE
5.	ZALEWSKA DOROTA	SOŁTYS - KOTY
6.	EWELINA KRASSOWSKA	OPS GMINY ŁOMŻA
7.	ANNA GÓRTATOWSKA	OPS GMINY ŁOMŻA
8.	URSZULA PARZYCH	OPS GMINY ŁOMŻA
9.	MAŁGORZATA KOZICKA	OPS GMINY ŁOMŻA
10.	HANNA WICHROWSKA	SP PNIEWO
11.	ZBIGNIEW KOŃSKI	SP KUPISKI
12.	ANNA WĄDOŁOWSKA	SP PODGÓRZE
13.	JERZY SĘK	GOK PNIEWO
14.	EWA BACZEWSKA	SOŁTYS - GAĆ
15.	JÓZEF KOWALEWSKI	OPS JEDNACZEWO
16.	WIESŁAWA MASŁOWSKA	PG NR 9 W ŁOMŻY
17.	PIOTR KŁYS	WÓJT - UG ŁOMŻA

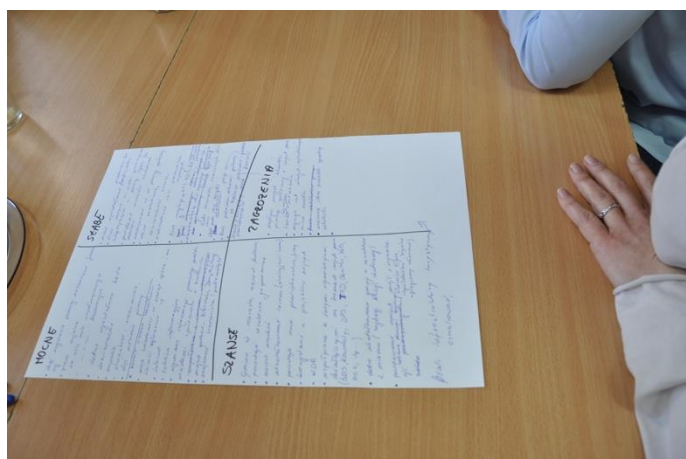
18.	EMILIA NIKSA	OPS GMINY ŁOMŻA
19.	EMILIA WIKTORZAK	OPS GMINY ŁOMŻA
20.	AGNIESZKA KRASSOWSKA	OPS GMINY ŁOMŻA
21.	WIESŁAWA KŁOSIŃSKA	BP GMINY ŁOMŻA
22.	MARIA KOZŁOWSKA	OPS GMINY ŁOMŻA
23.	ZBIGNIEW ZACHARCZYK	SP CZAPLICE
24.	MARIA MROZEK	UG ŁOMŻA
25.	EWELINA SIKORSKA	OPS GMINY ŁOMŻA
26.	JOANNA JURKOWSKA	OPS GMINY ŁOMŻA
27.	KRYSTYNA PIEŃKOWSKA	OPS GMINY ŁOMŻA
28.	MARTA RYDEL	OPS GMINY ŁOMŻA
29.	ELŻBIETA MODZELEWSKA	SP WYGODA
30.	SYLWESTER BEDNARCZYK	RADNY GM. ŁOMŻA

Podczas pierwszego spotkania Zespołu, które odbyło się w Urzędzie Gminy wypracowano Plan Strategii, a także przekazano pisma z prośbą o udzielenie informacji – danych charakteryzujących Gminę w ostatnich latach. Poszczególne instytucje przesyłały dane do Ośrodka Pomocy Społecznej, gdzie dokonano ich podsumowania, a wyniki przedstawiono w formie tabel i wykresów. Przedstawiciele poszczególnych instytucji zostali podzieleni na grupy, w których wspólnie wypracowywali analizę SWOT poszczególnych obszarów. Wskazane przez grupy słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia poszczególnych obszarów zostały zaprezentowane przez każdą grupę. Podczas omawiania analizy SWOT Zespół wspólnie dokonywał oceny istniejących problemów, wyciągano wnioski i analizowano zaproponowane możliwości działań.

Podczas drugiego spotkania, które odbyło się 29.05.2017 r. Zespół pracował nad celami strategicznymi, zadaniami oraz wskaźnikami realizacji. Cały opracowany dokument został wysłany skonsultowany z członkami zespołu do konsultacji. Całkowicie opracowany dokument Strategii został przekazany do zatwierdzenia Radzie Gminy Łomża

VII ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

Strategia jest dokumentem wyznaczającym ogólne kierunki działań na terenie gminy Łomża w zakresie poprawy sytuacji mieszkańców. Realizacja strategii będzie uzależniona od wielu czynników, m.in. od:

- sytuacji finansowej samorządu lokalnego;
- stopnia zaangażowania lokalnych zasobów instytucjonalnych, przedsiębiorstw i organizacji społecznych;
- aktywności mieszkańców gminy.

Strategia zakłada realizację celów do 2025 roku, nie oznacza to jednak, że jest ona dokumentem zamkniętym. Poszczególne działania zaplanowane w ramach strategii będą monitorowane przez realizatorów strategii. Zadaniem realizatorów będzie obserwowanie sposobu realizacji strategii i korygowanie jej zapisów, dostosowując je do zmieniających się warunków i wymogów. Ocenę realizacji i postępu Strategii będzie dokonywał Wójt Gminy Łomża na podstawie rocznych sprawozdań przedstawianych przez OPS. W razie potrzeby będzie dokonywana aktualizacji zapisów Strategii w oparciu o ocenę jej realizacji. Zaktualizowana Strategia będzie przyjmowana podczas sesji Rady Gminy. Monitoring Strategii będzie przeprowadzany w oparciu o wskaźniki finansowe i ilościowe. Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą przede wszystkim dane UG i OPS Gminy Łomża w, a także z Bank Danych Lokalnych GUS. Źródłem informacji i danych będzie również PUP w Łomży oraz inne instytucje i organizacje działające na terenie gminy i powiatu łomżyńskiego. W celu przeprowadzenia monitoringu i ewaluacji Strategii można wykorzystać również badania ankietowe. Podmiotem bezpośrednio odpowiedzialnym za monitoring i ewaluację Strategii będzie Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża. Bezpośredni nadzór nad prawidłowym procesem wdrażania dokumentu powierzony zostanie Wójtowi Gminy Łomża. Strategia jest dokumentem otwartym, którego uzupełnienie i poszerzenie o nowe zadania i cele jest możliwe w każdym czasie.